

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Literary - Cultural

ادبی - فرهنگی

۱۰/۱۲/۰۷

سازمانها و مطبوعات مقاومت افغانستان

از کودتای ۷ ثور تا خروج عساکر شوروی از افغانستان

(۱۹۷۸ - ۱۹۸۹)

سید ولید صاعد

انجمن فرهنگی افغانستان

انتشارات بامیان

بخش دوم

تهاجم شوروی به افغانستان

در هنگامی که رژیم کودتا در آتش قیام مسلحانه ملت افغانستان رو به زوال بود ، قشون یکصد و بیست هزار نفری روسیه به روز ۶ جدی ۱۳۵۸ > ۲۷ دسامبر ۱۹۷۹ > داخل افغانستان شد . این عمل شوروی که مخالف صریح منشور ملل متحد بود ، نه تنها قیام ملت افغانستان را تشدید نمود ، بلکه نگرانی عمیق را نیز در سطح منطقه و جهان به بار آورد . این هجوم بر ساحات مختلف جامعه افغانستان اثر بماند که فشرده آنرا از نظر می گذرانیم :

۱ - در ساحه نظامی :

ستراتژی نظامی روسیه در افغانستان جنگ نابود کننده بود و با استفاده از زمین های سوخته، پوسته ها و استحکامات خود را تقویت می بخشید . ضمن عملیات گسترده علیه شهر ها و روستا ها ، چند منطقه مهم مانند سالنگ و دره پنجشیر را در شمال ، ولایت قندهار را در جنوب غرب، ولایت هرات را در غرب و ولایت های کنر و لغمان را در شمال شرق افغانستان زیر حملات زمینی و هوایی مستمر قرار داد .
بمنظور احیای قشون از هم پاشیده و فراری کابل به سر باز گیری اجباری از بین قشر مجبور و طفیلی و بیکار اقدام نمود .

۲ - در ساحه سیاسی :

تنظیم و اجرای سیاست داخلی و خارجی افغانستان را به عهده مشاوران روسی سپرد یعنی در پهلوی هر وزیر و معین و رئیس و والی و مدیرکل ، يك مشاور روسی را توظیف به اجرای امور نمود. در پهلوی ببرك كارمل نیز يك مشاور به امر و نهی می پرداخت و غذای او را آشپز روسی تهیه می نمود. همچنان رانندگی و امنیت او را سربازان روسی به عهده داشتند.

ببرك كارمل در یکی از بیانیه های خود گفته بود: «...بخواهش خود ما ، اتحاد شوروی برای وزارت خانه ها به منظور اداره افغانستان در تمام ساحات دولتی ، کارشناس و مشاور اعزام داشته است و ما از مهارت تخنیکي رفقای روسی خود می آموزیم .» < ۲۳ >

روسیه با به نمایش گذاشتن « جبهه پدر وطن » ، « ریاست شئون اسلامی » ، « انجمن شعرا و نویسندگان » و لویه جرگه فرمایشی که بیشترین تعداد آنها افراد حزبی ، جاسوسهای خاد ، ملیشه ، و تاجران وابسته به سرمایه حکومت کابل و روسیه تشکیل داده بودند ، چنان نشان میداد که گویا وجود قشون روسیه در افغانستان ، استقلال و تمامیت ارضی کشور را خدشه دار نکرده است .

۳ - در ساحه فرهنگی :

روسها به منظور مسخ تاریخ و فرهنگ افغانستان به اقدام های گونه گونه دست زده و اولتر از همه به تغییر دادن نامها و اصطلاحات مروج پرداختند. به طور مثال وزارت اطلاعات و کلتور افغانستان را از بین بردند و همه دواير و مؤسسات آنها بنام کمیته های جداگانه در تحت تاثیر کمیته مرکزی « حزب دموکراتیک خلق » قرار دادند مانند:

« کمیته دولتی آژانس و اطلاعات » ، « کمیته دولتی طبع و نشر » ، « کمیته دولتی رادیو و تلویزیون و سینما تو گرافی » و « کمیته دولتی کلتور » و به همین ترتیب بخشی از کار های وزارت اطلاعات و کلتور را تابع اتحادیه های نو تاسیس نمودند . تعجب آور تر این بود که اعضای اتحادیه ژورنالیستان را توظیف نموده بودند تا با پیروی از يك ماده اساسنامه اتحادیه موصوف همه گفتار و نوشتار شان را متوجه تحکیم پایه های دوستی شوروی و افغانستان نمایند . < ۲۴ >

بقیه سیما و چگونگی مطبوعات کشور را ، باز هم در تحلیل محترم حبیب الله هاله چنین می نگریم : « مطبوعات در دوره به اصطلاح تکاملی انقلاب ثور « هجوم نظا می روسها » < 25 > چه از نگاه شکل و چه از نظر محتوا ، دستخوش دگرگونی ژرفی واقع گردید. چنانچه روزنامه «انقلاب ثور» تحت نام جدید «حقیقت انقلاب ثور» بحیث ارگان نشراتی حزب دموکراتیک خلق افغانستان به تبلیغات ایدئولوژیکی خود ادامه داد . این نشریه با ضمیمه شدن کلمه حقیقت ، که ترجمه «پراودا» روسی می باشد ، بیشتر شکل روسی و اتکاء به شوروی پیدا کرد . به همین گونه روزنامه هیواد به تقلید از «ازویستی» بحیث ارگان نشراتی شورای انقلابی و شورای وزراء قرار گرفت ، جریده انیس بحیث ارگان نشراتی سازمان جبهه پدر وطن ، حقیقت سرباز به تقلید از ستاره سرخ « کریسنا زویزدا» بحیث ارگان نشراتی وزارت دفاع ، درفش جوانان به تقلید از « کمسوموسکیه پراودا » یا پراودای جوانان بحیث ارگان نشراتی سازمان دموکراتیک جوانان افغانستان ، پیش آهنگ به تقلید از «پایو نیزسکه پراودا » برای اعضای نوجوان حزب ،

زنان افغانستان بحیث ارگان نشراتی سازمان دموکراتیک زنان افغانستان ، جریده کار به تقلید از « ترد » روسی ، بحیث ارگان نشراتی شورای مرکزی اتحادیه صنفی ، مجله ژوندون بحیث ارگان نشراتی شورای مرکزی اتحادیه نویسندگان و شعرای افغانستان، مجله آواز در عوض مجله پشتون ژغ بحیث ارگان نشراتی کمیته دولتی رادیو و تلویزیون و سینما تو گرافی ، مجله هنر بحیث ارگان نشراتی اتحادیه هنر مندان افغانستان ، مجله کابل بحیث ارگان نشراتی اکادمی علوم افغانستان ، و بولتن « ژورنالیست » بحیث ارگان نشراتی اتحایه ژورنالیستان افغانستان فعالیت نشراتی داشت ... » (۲۶)

۴ - در ساحه معارف :

تا قبل از کودتای ۱۹۷۸ و تهاجم شوروی به افغانستان ، معارف کشور بالنسبه توسعه یافته بود و پوهنتون کابل نیز با يك تعداد پوهنتون های غرب همکاری ها داشت مثلاً پوهنخی ادبیات با پوهنتون نبرا سکا توأمیت داشت و در پلان گرفته بود تا اطلس جامع و دقیق جغرافیائی افغانستان را تهیه نماید.

همینگونه با دانشگاه قاهره در باره تقویت زبان عربی و با مؤسسات علمی فرانسه در باره تقویت زبان فرانسوی و با المان نیز بخاطر زبان المانی و غیره دانشگاه ها و مؤسسات علمی همکاری می نمود(۲۷)

پوهنخی حقوق و علوم سیاسی کابل با دانشگاه مشهور سوربن فرانسه و پوهنخی سیانس با المان ، پوهنخی اقتصاد با دانشگاه های کلون و بن و بوخوم المان ، پوهنخی انجینیری با امریکا ، پوهنخی زراعت با امریکا و پوهنخی طب با فرانسه همکاری علمی می نمودند.

شوروی نیز در رقابت با غرب ، بین سالهای ۱۹۵۳-۱۹۶۳ پولی تخنیک کابل را به حساب قرصه در پوهنتون کابل علاوه نمود .

بعد از کودتای ثور و تهاجم شوروی به افغانستان پلان یکدست ساختن سیستم علمی به نمونه شوروی رویدست گرفته شد و بر طبق آن همه توأمیت ها با غرب از میان برده شد و بجای استادان غربی، استادان بیسویه روسی، کیوبائی و آلمان شرق و غیره استخدام گردیدند.

اعزام محصلان به غرب محدود شد و به غیر از افراد حزبی بدیگران اجازه تحصیل در غرب داده نمی شد . در این برهه بورسهای کشور های غربی را قطع نموده و بجای آن بخاطر انحراف افکار و تغییر اذهان جوانان بر تعداد بورسهای شوروی افزودند .

بعد از خروج عساکر شوروی از افغانستان و ریخت و پاشی که در شوروی به وجود آمد حکومت کابل نیز سنگ اسلام را به سینه زد وبا شعار های بلند بالا و تظاهر گونه ، جریان امور را تا حدودی تغییر داد و همزمان برای يك تعداد نویسندگان قابل اعتماد به اصطلاح آزادی قلم قابل شد. فی المثل ادبیات «حزب دموکراتیک خلق» که تا قبل از خروج عساکر شوروی تحت تاثیر ادبیات و مصطلحات حزب توده ایران و ترجمه های تاجیکی شوروی بود ، با يك مقدار آزادی کنترل شده به يك تعداد نویسندگان تحت تاثیر اسلوب دری مروج ، ویژگیهای جدید بخود گرفت .

یادداشت ها:

- ۲۳ - مجله آئینه افغانستان ، در « حاشیه مداخلات شوروی در معارف و فرهنگ کشور » شماره ۲۸ ، ماه های اکتوبر و نوامبر ۱۹۹۲ ، نویسنده مقاله استاد میر حسین شاه ، چاپ امریکا ، ص ۵۳
- ۲۴ - « مطبوعات کمونیستی در افغانستان » ص ۳۵۹ - ۳۶۰
- ۲۵ - منظور از دوره تکاملی انقلاب ثور هجوم روسها و آمدن ببرك به افغانستان است .
- ۲۶ - « مطبوعات کمونیستی در » ص - ۳۶۰ و ۳۶۱